

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za vsakega velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo petdeset pet- vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

O slovanskej trgovini na jugu.

III.

Kje je naše središče trgovine Slovanov na jugu? V Trstu in nikjer drugod. — Pogledjmo zdaj razmere tega mesta. — Uže nekaj let je, od kar svetovna trgovina v Trstu rakov pot hodi, to več ljudij vé. Zakaj pa je tako?

Trst, ta krasna lega srednje Evrope je na eni strani v rokah lahonov, na drugi pa nemškutarjev; prvi silijo na Laško in podpirajo vse kar je laško; drugi škilijo pa na Nemško in se vé oni podpirajo le kar je nemško.

Ta dva faktorja s tako različnimi nameni v tem naj važnejšem mestu trgovine vse Avstrije, občutita v svojih srcih, da nijsta Avstrijca. Po katerem potu in kateremu teh faktorjev bi zdaj Avstrijska vlada ugajati mogla brez lastne škode in ne, da nastane še večje protivje, večji antagonizem? Ni enemu ni družemu! Tako mislim, da je mnenje vlade in zategavoljo pusti ona Trst pod jarmom južne železnice, dokler prebivalci ne postanejo boljši Avstrijci. — Ker se pa kaj tacega ne bode tako-lehko in hitro zgodilo, je vse maščevanje vlade le preponižnim in zvestim Avstrijcem v zlo, in to smo mi Slovani. —

Ta je torej eden prvih vzrokov propada Trsta. Ako bomo pa za Trst še eno železnico imeli, vprašam, komu bi loška, ali predilska železnica v prvi vrsti koristila in kake nasledke bi ona imela oziraje se na svetovno trgovino v Trstu? Ena in druga železnica bi bila naj prvo v korist Slovanom, ki bi jih gotovo k bolj marljivemu delovanju prisilila. Ravno kaj tacega se pa nemškutarska vlada boji. Lahki in Nemci nam pa to korist odvrčajo po svojem razporu in ker se ni jeden ni drugi neče z nami vjemati,

tako — se nam godi slabo vsem skupaj, česar nam Slovanom najslabše, posebno ker nemamo od prejšnjih let nič v zalogi. —

Nasledki ene teh dveh železnic kar zadeva tržaško kupčijo, mislim, da bi ne bili ravno veliki, ker Trst nema potrebnih priprav t. j. Trst nema lastnih firm na tujem v mestih, kjer se dosta uvaža ali izvaža, in da te so neobhodno potrebne za udeležanje pri svetovni kupčiji.

Trst bi mogel dobro vedeti, kaj je imel od sueškega kanala? Potrte nade! Zdaj ter zdaj gré kak Tržačan v tuje dežele, večidel pa le toliko, da nekaj sveta vidi. Kar pa svetovno trgovino zadeva, nauči se jo ne, svojo lastno trgovino pa, ako jo je poznal vedno pozabi ali celo popačeno o njej misli. Bogataž, ki gré na tuje ne mara se učiti, niti doma se nij učil, nikdar pa na tujem. Na tuje bi se moralo pošiljati le zmožne mladence, ki domačo trgovino in blago uže dobro poznajo in tudi več jezikov govore ali pišejo. Ali — tukaj nij kakor v deželah doskušanih trgovcev, da bi se osebno cenilo.

Tu gré vse po mošnji — čem več ima, več ima v žepu, tim več ima v glavi! To so pravi naši prostomisleči narodnjaki! Naj bi šli v prave svobodne dežele, tam bi videli, da moža sodi po glavi in — janih možganih in ne samo po žepu. — To je dostojen dokaz, da na propadu tržaške svetovne kupčije so Tržačani sami toliko, če ne več krivi, kakor vlada. — Tržačan akoravno ne vsak navadno, kadar si enkrat napravi lep kapital, postane zasobnik ali „privatje“, zida hiše, nakupi posestva in odtegne denar trgovini. Sploh pa se vsak zanaša na geografično lego Trsta, vse se le od te pričakuje. Vrh vsega tega, velja v Trstu še vedno staro pravilo: „Malo delati in dosti dobiti“, ko vendar napredek trgovine in posebno svetovne trgovine terjajo: „Dosta de-

lati z malimi dobiti“. Vse to kaže, da v Trstu nij pravega značaja nove trgovine, manjka tudi pravega duha, podvzetnega in špekulantnega duha. Denarja je v Trstu strašno mnogo, podvzetja in špekulacije pa nič, a kako bi se oni tudi udeleževali svetovne trgovine, ki nemajo za to neobhodnih priprav kakor sem uže zgoraj omenil? Nij se torej čuditi, ako tržaška svetovna kupčija rakov pot hodi, ko severni konkurenti Trsta vse te napake in pregrehe v svojo korist tako sijajno uporabljajo, da s Trstom v nekem blagu, tako rekoč do Trsta konkurirati morejo, in da po enakej ceni se da „preferenca“ severu. To ima pa druge uzroke, katerih ne omenjam. Ali na vse zadnje, naši konkurenti na severu so podvzetni, imajo pravi špekulativni duh, imajo svoje filijale povsod, kjer jih lahko v svoj korist vporabljajo, in sploh, ves njihov kapital je v trgovini.

Marsikdo se bode čudil, da celo naša „Nica“ (Gorica) s Trstom konkurirati more. Da naša dežela od tam italijanski rajž ceneje kupovati more, to se lahko razume. Da pa tudi kavo od tam večkrat ceneje kupi, to nij ravno tako lahko razumljivo, ali vendar je res.

Gorica prejema kavo iz Genove in tudi nam večkrat dohaja iz tega mesta, katero se lahko imenuje južni Hamburg. Kako je to mogoče, ne bom razlagal, da se svojej nalogi predaleč ne odstranim.

Da je Trst tako zaostal, to ima še druge uzroke. Ako je kdo pred leti tržaškemu kapitalistu in celo večini trgovcev kako resno in dobro trgovino predlagal, kaj so mu odgovorili ti? „A, kdo misli denes na take reči, grem na borzo, potrosim male solde za telegram do Dunaja in dobim svojih 100 gld. in še več, vidite torej, da z vašo trgovino ne more nič biti“. —

Listek.

Pnevmatična pošta na Dunaji.

(Spisal Franjo Str. . . ša.)

Pred ko posebej kaj o pnevmatiki (pnevma-zrak) izpregovorim, hočem navesti uzroke, zaradi katerih se je prav za prav ta pošta na Dunaji uvedla. Kdor Dunaj pozna, vé, da je precej razprostrano mesto, saj pravijo štajerski Slovenci: „bo šel v Beč in ne bode ga več“, da obstoji iz več okrajev, iz tako imenovanega notranjega mesta, katerega gospodar je Štefanov stolp, ker okolo tega, iz starega zidovja molečega je nakupičeno notranje mesto ali I. okraj. Okolo tega notranjega mesta je tako imenovan krog („ring“) s konjsko železno cesto, cesto za jahače in za pešce; na obeh straneh tega kroga se vzdigujejo velika poslopja

dunajskih velikašev, najlepši del celega mesta, kjer stoji tudi poslopje znanega milijonarja v. Offenheima. Ta I. okraj je tako rekoč jedro, okolo katerega se razprostira potem družih osem okrajev z predmestji.

V I. okraju je brzojavna glavna postaja „Centrale“, kjer se stekajo drati poglavitnih mest domačih in vnanjih dežel cele Evrope. Vsa hitra naznanila ali depeše dakle dojdejo v „Centrale“, odkoder jih potem depeše-nosci v druge okraje raznesó, kar mnogo hoda prouzroči; uvedenje pnevmatične pošte bi moralo tedaj temu v okom priti.

Dovolite, da tukaj nekaj v poglavitnih delih strojev (mašin) in pristrojeh (aparator) spregovorim, ker so sami tehnični izrazi, in teh se hočem posluževati.

Najpoglavitejši del je parnica ali parni stroj (Dampfmaschine) in sicer sta na Dunaji eden v centrali in eden v VI. okraju. Zra-

ven strojev so znameniti deli pečnica, shrambe (reservoir), kotli in bat (kolben). Lepo službo ima ta bat; od ranega jutra do poznega večera marljivo pihlja; ob 6. uri začne, in ob 9. neha. Pri vsakem stroji so četirje shrambe (reservoiri), od katerih le dve vedno strežeti, v eno shrambo se zrak gosti, in ta zrak se imenuje „compression“, iz druge shrambe pak se zrak srka, imenuje se „vacuum“, ker se zrak tanjši; to dela bat. To so tako najpoglavitejši deli, drugo spada uže bolj v natančno tehniko, o katerej govoriti sem nezmožen, in rajši opustim; ali mislim, ako le omenjeno čestiti bralec pred očmi ima, bode lahko izprevidel celo pnevmatično službo. — Tudi v eni drugej postaji notranjega mesta ste dve shrambi, ki pa ste odvisni od centrale, ker ta nema parnice.

Od shramb vedejo v prvo nadstropje

Ako se zdaj o kakem trgovinskem podvzetju govori, kaj se pa zdaj sliši? „A to bi bilo prav dobro, to je kaj izvrstnega, prav zdrava misel, ali — vidite, kako vsa trgovina slabo gre, zdaj nij ugoden čas, mora se čakati itd.“ Nij li to dokaz, da so ljudje izgubili pogum za resno trgovino, da nima jo čisto nič duha za podvzetja, da je demoralizacija v trgovino počila, in da ljudje nima jo tako rekoč zaupanja sami v sebe? Gotovo, ker dan denes je v Trstu toliko denarja, da bogataži ne vedo kam z njim. Ponujajo ga na prve intabulacije po 4, in slišal sem celo po 3% obresti, kakor da bi bili tukaj sami Rothschildi. Kako hoče po tem trgovina napredovati?

Ker ne moremo misliti, da bi se kapitalisti take vrste spreobrnil in tudi drugi omenjeni glavni faktorji odstranili, bode Trst še kako leto pod jarmom južne železnice ostal, svetovna kupčija bo vsak dan slabša, ako ne bo celo propala v korist Benetkam od koder je prišla.

In ako bi se enkrat ta propad res uresničil, kaj bo s Trstom, in kaj ostane Trstu? Laški trgovci in veliko nemški tudi, s svojim denarjem, to se ve, bodo potegnili se v Benetke, pustivši nam tukaj morebiti male filijale, da nas bodo tako še naprej trpinčili, ker v Trstu bode še vedno če ne uže vsaj trgovina, vendar največji del tiste trgovine, katere ne more vzeti nikdo, in to je: slovanska trgovina na jugu!

(Dalje prih.)

Poljaci in Rusini.

V krutem boji za ustavo, v katerem je avstrijsko cesarstvo uže celih 14 let brez konca in kraja raztrgavana, znalo je nemško judovsko meščanstvo z birokracijo — kajti o nemškem narodu tu zares nečemo in ne moremo še govoriti — vselej še vzdržati se na vrhu, ne morebiti vsled tega, kakor da bi bila ona po svojem številu ali z materialnimi sredstvi glavni faktor v cesarstvu, ne: poslopje „ustave“ v svojih razno-terih razlikah nij in nij bilo nikdar trdno poslopje, nego potrebovalo je vselej mnogo podpirajočih stebrov.

Ako pa li vprašamo, kdo so ti močni stebri, ki v prvej vrsti čuvajo to ustavno poslopje, izprevidimo žalibože, ka se taki stebri nahajajo celo v vrstah slovanske opo-

zicije, te opozicije, ki po svojej množici in smelo moremo reči, tndi materialnimi sredstvi reprezentuje ogromno večino v cesarstvu habsburškega rodu. Kajti Slovani, izpoznavši položaj nemško-liberalne ustavnosti, s protestom ali brez protesta, dobrovoljno ali z raznoterih ozirov, so uže s tem dejanjem razširili ustavno polje na kraljestva in dežele, h čemur se ona prirojena nij mogla pridružiti, ter se postavili v malo močni boj z paragrafi, ki ne more imeti ni izida, ni konca.

Če pogledamo na zemljevid te polovice habsburškega cesarstva, na prvi pogled izpoznamo, da ima mej vsemi kraljestvi in deželami, ki so z vstopom v državni zbor stopili na ustavna tla, največjo važnost gališko kraljestvo, ki je največja podpora ustave! Konsekventnost tedaj, v kakoršno je gališko kraljestvo zapleteno, mej vse faze ustavnega razvoja avstrijskega, zasluži tedaj tudi posebne pozornosti od strani ostale opozicije slovanske, posebno pak Čehov, katerih glavne interese največ zadeva. In ker ona konsekventna vztrajnost, s kakoršno gališko kraljestvo vztraja na ustavnih tleh, ne more imeti svojega vira v principijalnem soglasji z ustavo, popolnem negativno življu slovanskemu, tedaj je treba, ka bi se seznanili z onimi relativnimi uzroki, ki so pripeljali gališke Slovane ustavakom v naročje.

Ne bodemo se motili, ako navajamo kot prvi in glavni uzrok teh razmer — odnošaj dveh narodnostij v Galiciji ali večno protivje mej Poljaki in Rusini.

Izbornemu državniku grofu Fr. Stadionu, kot deželnemu namestniku v Galiciji, se je ponudila prilika, vsaj nekaj bolje izpoznavati razmere tega kraljestva, ter se sprijazniti z Rusini, ki so bili pozabljeni od časa cesarja Jožefa. Kot njegovo oporoko moramo smatrati gotovo administrativno razdvojenje Galicije (16. novembra 1850, 24. aprila 1854,) ki je imelo ubozim Rusinom po stoletnih stiskah prinesiti olajšanje bremen poljskega gospodstva. Seve, da namen nij bil dosežen, v enem oziru zaradi ministra Bacha, v drugem zaradi poklicanja poljskega grofa Goluchovskega, kot deželnega namestnika vzhodne Galicije. Z imenovanjem grofa Goluchovskega na Bachovo mesto, (22. avgusta 1859), s sklicanjem pomnoženega državnega zbora (31. maja 1860)

in oktoberskim diplomom (20. oktobra 1860) je Avstrija nastopila nov pot svoje notranje politike, toda vrhu tega je bila vržena v propad notranjih bojov mej narodnosti. V imenovanji grofa Goluchovskega je tedaj zmagalo načelo državnega prava posameznih dežel in kraljestev, tedaj tudi izključljivo pravo Poljakov v Galiciji, vsled česar je bila Galicija zopet združena (22. in 26. apr. 1860) v eno celoto.

Ali grof Goluchovski je padel še tega leta (12. decembra 1860) in na mestu njega je nastopil Šmerling, proti kateremu so se vsi privrženci državnega prava postavili, celo Poljaci in celo v prvo vrsto opozicije. Uže 4. januarja 1861. l. je izročil Smolka peticijo o popolnej avtonomiji — in polonizaciji Galicije, združeno s protestom proti rajhsratu. Ali uže se je tendenca, Galicijo polonizirati s pomočjo samostalnosti, srečavala z opozicijo Rusinov, ki se nijso hoteli, podučeni vsled stoletnih izkušenj, podati milosti poljske, in osem dni pozneje izročila je cesarju protivno peticijo, rusinska duhovščina.

Rusini, ki so mislili, da le na Dunaji najdejo pomoči proti poljskej hegemoniji, posebno ko so se v prvem deželnem zboru prezirali, v kot potiskali in se jim je poljska večina posmehovala, obračali so upapolni svoje težnje proti Dunaju, pripravljeni, delovati vzajemno po volji ministerstva. Poljaci pak, hoté prekažiti zvezo ministerstva z Rusini, ki bi, mogoče da, znala imeti za nasledek oslobojenje Rusinov, skušali so, biti sami pokorni ministerstvu, da bi odvrnili ono zlo in da bi vrhu tega sami prejeli nagrado za izborna obnašanje, ter so torej vzlic svojemu protestu vstopili v rajhsrat.

Ta historija se od Šmerlingovega časa vedno ponavlja in se vedno opira na protivje Poljakov, ki so tako neprevidni, da name-ravajo popoščiti Galicijo in Rusine, ki se z enacega položaja hoté izviti in hoté doseči priznanje svoje narodnosti.

Ker se Rusini ne mogó ničesar nadejati od gališkega deželnega zbora in se k prirojenemu viru tedaj na Dunaj obračajo, zato so Poljaci tem pozornejši proti Dunaju, da bi one milosti, katere bi mogoče doseči mogli Rusini, — potegnili na-se in tako se sedaj obe stranki, dasiravno popolnem protivnih načelov, vendar vselej snideti na Dunaji na ustavnih tleh v

centrale železne cevi v promeru okol 3½“ v pnevmatično postajo I., in od centrale v vse druge okraje in zopet v centrale nazaj, katere cevi so razen dveh okrajev in cevi, ki vede v borzo vse v enem okrogu, in končajo večji del v poštnih filijalah; oko jih ne vidi, ker so kake tri šolnje pod zemljo. — Ta gostejši in tanjši zrak „compression in vacuum“, ki se iz ohramb v cevi spusté, so zdaj tisti depeše-nosci, ki so morali prej dirjati od centrale v oddaljene druge okraje.

Še nekaj moram omeniti, prej ko poročam kaj o manipulaciji. S pnevmatično pošto se pošiljajo dakle na Dunaj iz raznih krajev došle depeše in pisma z primerno težo, ki pak ne smejo imeti nič razlomljivega v sebi, in sicer pisma iz enega okraja v drugega. Pisma in depeše se denó v kositrovo škatljico, ki se potem pokrije z usnjenim pokrivalom, da pisma in depeše iz škatljice ne padejo. K tem spada tudi tako

imenovani „piston“, to je lesen z železom obdan bat.

Tik zgoraj omenjenih cevi je napeljan kavelj, t. j. podzemski telegraf, ki je duša cele pnevmatične pošte, ker ako telegraf ne gre, se tudi drugo delati ne da; v vsakej pnevmatični postaji so potrebni brzojavski in pnevmatični aparati, ki so celo enoteri. Omenjene cevi, ki gredo iz centrale v druge okraje in končavajo v postajah, so od podzemskih le v tem različne, da so mesingaste, lepe svetle in topu podobne, tedaj v premeru večje, ki stoje v postaji na primerni podlagi, in to je potem pnevmatični aparat. Na tem so pglavitni deli „veliki in mali pokrov.“ Drugo na tem popisovati opustim. Zdaj k manipulaciji.

Kadar hoče manipulant iz centrale tja došle depeše v druge okraje poslati, je prva stvar, da pokliče na brzojavu bližnjo postajo, recimo tukaj postajo II., ako imenujemo

centrale I. Ako se II. oglašá, reče I., da mu hoče poslati vlak, ker to, kar se enkrat pošlje, imenuje se vlak; II. mu odgovori, da je pripravljena. Zdaj dene I. depeše in pisma v škatljico, ter jo pokrije z pokrovom; na to odpre zgoraj omenjeni mali pokrov ter potisne škatljico v cev, bodi si eno ali več, prostora jih ima sedem, i k zadnjemu potisne „piston“ ta je tako rekoč „nachtrab“ po vojaškem; ker ta priča, da so vse škatljice prišle pred njim, ko on priropoče.

I zdaj odpre manipulant zaklopnico (Beförderungs-Ventil) in pusti „compression“ v cev, i ta gotovejši zrak ali compression z neizmerno hitrostjo žene celi vlak v cevi v postajo II. Skorej si upam reči s hitrostjo kot blisk, in v postaji II., manipulant zrak iz cevi primerno izpušča, dokler vlak ne dojde, ko je potem vlak v postaji II., naznani to manipulant na brzojavu v postajo I., ki potem zaklopnico zapre, in gostejši zrak v cevi

veliko radost vseh onih, ki imajo iz tega dobiček.

„Pokrok“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. junija.

Dunajska uradna „Wiener Zeitung“ zagotavlja, da v vojnem ministerstvu nje nobene krize. — Te vrste uradno ugovarjanje iz izkustev poznamo. Resnično je od denes do jutri.

Mej **Cehi** se je v eni stvari pomirjenje doseglo, v gledališčne zadevi. Znano je, da so Staročehi hoteli svoje gledališče zidati, iz same jeze, da je deželni odbor dal sedanje „mladim“ v najem. A niso mogli dovolj novcev skup spraviti, zato so se zedinili, kakor se „N. Fr. Pr.“ poroča z mladočeškimi konsorcijem. Da bi se kmalu tudi v drugih rečeh vsaj nekoliko.

Hrvatsko kraljestvo zopet osnovati, kakor se je do 1868 hotelo, namerava se na Dunaji v višjih krogih vendar. — Tako poročajo ruske „St. Peterburgske Vedomosti.“

Vnemični državci.

Iz **Belgrada** se brzojavlja, da je srbski narod tudi v Kruševcu kneza Milana navdušeno sprejel in so se delale navdušene napitnice na kneza in na Srbstvo.

Trije **cesarji**, ruski, nemški in naš se snidejo tudi letos v Emsu. Ruski uže tam biva, za avstrijskega je stanovanje pripravljeno za prvo polovico t. m. Nemški pa ima 6. t. m. uže v Emsu priti.

Švedski kralj je v Berlinu napil na orožno bratovstvo švedske in nemške armade, ki naj bi bilo vedno tesnejše in naj bi obenem „zedinjenje naših ljudstev“ prišlo. — Čudno besedovanje ko pred nekoliko leti še nij dosti manjkalo, da nij Švedija meča potegnila proti Nemcu in je še sedaj javno mnenje v Švediji enako.

Turčija boče od 1. jan. 1876 pošto v svojej zemlji v lastno oskrbovanje vzela, torej marke družih držav za pisma v Turčijo niso več veljavne.

Domače stvari.

— (Et meminisse juvat!) Bivši ljubljanski trgovec g. Mihael Dežman, strije sedanjega državnega poslanca gosp. Karla Dežmana, je bil svoje dni velik prijatelj in podpornik slovenščini. Posebno z Metelkom sta si bila dobra in nekateri celo pravijo, da je Mihael Dežman založil slovečo Metelkovo slovnico „Lehrgebäude der slovenischen Sprache“ (1825.), vsaj Čop v abe-

nabrani se izpusti v zrak, da manipulant v postaji II. lahko velik pokrov odpre, ter vlak izvzema i došle depeše tamo stoječim in čakajočem noscem razdele, da jih razneso na adrese. Hoče potem manipulant v postaji II. vlak v postajo I. poslati, tako je zopet prvo, da ga pokliče na brzojavu, mu naznani, da mu hoče vlak poslati.

Ima li manipulant v postaji II. svoj compression v shrambi, kar je ravno v postaji II. mogoče, ker ta ima, stori enako kot manipulant v I; ako pa nema kompresije, je odvisen od postaje I. Manipulant v II. postaji pokliče postajo I., da mu želi poslati vlak. Zdaj odpre manipulant v postaji I. zaklopnico, in sicer za shrambe, v kateri je tanjši zrak, vacuum; to storivši izsrka ta shramba (reservoir z tanjšim zrakom) zrak iz cevi in vlači s tem vlak soboj zračni zrak, ki se v postaji II. v cev zlija pak ga tiska, in tedaj postaja I. vlak z ravno tako hitro-

cedni vojski Metelkovcem očita, da je gosp. Dežman oblekel „Spendierhosen“ takrat, ko se je metelčica rodila. Kako je Dežman metelčico ljubil in cenil, se vidi uže iz tega, da je nad svoje štacune vratami v špitalskih ulicah dal izdolbsti nadpis: „Bog blagoslovi naše dela“, — se ve da v Metelkovem pravopisu. Dežmanova hiša in štacuna je prišla pozneje g. Bernbacherju v roke, ki je ta nadpis zamazal, a vendar se je od blizu še lahko čital. Letos je pa to hišo kupil g. trgovec Pirker. Pred enim tednom je bil omenjeni nadpis še nad štacuno, (videl sem ga s svojimi očmi), a zdaj ga nij več. G. Pirker je namreč štacuno razširil in tudi vrata z nadpisom vred podr. Tega mu ne more nihče zameriti. Vendar bi g. Pirker vsem prijateljem slovenske literarne zgodovine močno ustregel, ako bi kamena z Dežmanovim nadpisom ne odpravil, nego rajši tako kam postavil in vzdal, da bi ga lahko še čital, kdor se za to stvar zanima. Konečno bodi omenjeno, da ima Mih. Dežman pri sv. Krištofu (v zidu na desni roci) nadgrobni spomenik, na katerem se (tudi v metelčici) bero le-te besede: „Mihael Dežman, Radolčan iz Berd. Rojen 23. kimovca 1783. Kupec, živ in mertev ubogim dobrotnik, de nikjer ne boljšege, vežam božjim podpora, vsem izgled, perjatel homeopatii in slovenščini. † 16. prosinca 1835. neoženjen. Večni mu spomin!“ Beseda in zadržaj v tem nadpisu nam Metelka razodeva.

J. p. k.

— (Prezanimiva najdba.) Na ljubljanskem močvirju so našli še šest črevljev pod šoto, torej iz prastare dobe, v zemlji velikansko leseno (hrastovo) pibrovo past, ki boče razstavljen v ljubljanskem muzeji.

— (Požar in povodenj.) Od Jesenic na Gorenjskem se nam 3. junija piše: Prvi dan maja je bil za Koroško Belo jako žalosten. Ob 8. uri zvečer prikazali so se črni oblaki. Začelo je bliskati in treskati, kakor bi se sodnji dan bližal, dež je lil, kakor bi ga z škafom vlival celi dve uri. Blisk za bliskom, tresk za treskom, spravlja ljudi v velik strah. Vnovič se zablisti in treščiti v stolp cerkve na Koroškej Beli. Bil je baš tamošnji župnik v cerkvi in je brevir molil v klopi. Strela šine v cerkev in omami tudi obče spoštovanega župnika, ki je kot botanikar znan, za vrat in levo roko, tako, da se nij cele pol ure nič zavedel.

stjo vlak nazaj, nekaterokrat še hitreje kot z kompresij.

Da „Compression i Vacuum“ prouzročita precej hrupa, to je razumljivo, a ta hrup se šliši le samo na postaji, na ulici nij duha ne sluhá, da leti vlak pod našimi nogami kot blisk, akoravno je dopisatelj „Soče“ celo slišal grmeti in tresti, kakor da bi se zemlja tresla, menda je sanjal. Enako se manipulira pri vsakej pnevmatični postaji, in to je le tedaj naša dunajska pnevmatična pošta. Potrebuje zdaj le mnogo korespondence, ker se pošiljajo tudi take depeše z pnevmatiko od vseh krajev v centrale, ki gredo v druge dežele, morda celo vnanje. Naj si le za ljubljenci marljivo javijo v pnevmatičnih pismih skrivne reči, saj se plača samo 20 kr. in v kratkem času se pismo dobi; dunajskim velikim trgovcem pak naj pridejo zlati časi nazaj, in ne bode potem pnevmatika žalovala. Toliko o pnevmatiki.

Pogorel je samo stolp, in to se je zahvaliti edino javorniškej, oziroma kranjskej obrtniškej družbi, požarni straži. Korenjaka Miha Samec in Jože Justin gresta iz stolpa, ko je uže gorel, na cerkveno streho, in prebijeta jo, da sta mogla z brigalnico na stolp manipulirati. Ko bi teh ne bilo, bila bi pogorela cerkev in cela vas, ker so vse hiše ena pri drugi. Žalostni prizor v cerkvi, a žalostnejši v vasi. Voda Završnica in beli potok naveličali ste se, po navadnej strugi teči, i mahoma udariti ven, oziroma narediti novi strugi — skozi vas, prineseti peska in kamenja na vrte in na njive, da je bilo drugi dan žalostno gledati. Ko se združiti v staro strugo, trgali ste breg in moste in naredili veliko škodo. — Sinoč, to je 2. junija, bila je povodenj na Jesenicah še hujša. Bliskalo in deževalo je še bolj, ko prejšnji večer. Ljudje se spravijo spat, ko naenkrat klicanje vzbudi ljud: — povodenj! povodenj! — Naenkrat je bilo vse na nogah. Delali so, kar je bilo mogoče, posebno zahvalo zaslužita dr. P. i Fr. P. iz Save. Da je bil žalosten i strašen prizor, omenim le dva pripetljaja. V neko hišo priplava kamen težak, da so ga težavno ven spravili. V neke hiši je bilo vode se nateklo, da je postelja z otroci vred plavala.

— (V Krapino) je 2. t. m. prišel v toplice minister Stremajer zdraviti svoj revmatizem, kakor ima navado vsako leto.

— (Tatovi v št. Lenartskem okraji) so ukradli Lovr. Kotmanu v Gostaraji 100 pintov vina, Jerneju Vógrinu 2 kravi, in Jak. Zemljiču v Ročici 1 tele.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezní, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, siljenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenje in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castleuau, Markize de Brehan a mnogo družih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagrađi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dritti in grži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar poiziti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.
Učinki Revalesciere du Barry so izvršni.
Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.
Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneke, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesciere). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila niso bila v stanu odpraviti; toda Revalesciere ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.“

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespah, treslci na vseh udih, shujšani in hipohondriji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tiščanju v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušateljja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznaledni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Revalesciere je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesciere-Biscuiten v puščah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradišču bratje Oberzmayr, v Ljubljani Dieckhoff & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Ljubljani Ludvig Müller, v Mariboru M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberzmayr, v Temišvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpoložljiva dunajska hiša na vse kraje po poštinih naznanih ali povzetjih.

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajski cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper differitis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsem enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdljcev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisaditih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème, je posebno izborna sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepotičjem in lepotičnim sredstvom, katera so čisto škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvirno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštneemu povzetju. (132—28)

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

Lepa priložna štacuna,

edina na Št. Peterskem kolodvoru na Notranjskem odda se precej s potrebnimi prostori; pogoji so jako ugodni.

Lastnik, preobložen z drugimi posli, udeleži se tudi s polovičnim delalnim kapitalom.

Ako bi bilo po volji udeležniku, more od mene dobiti i gostilnico baš v tej hiši z jako ugodnimi pogoji. — Na tanko se izve ustmeno ali pismeno pri lastniku,

(190—1)

Ivanu Korošcu.

Uradno naznanilo.
5. junija 1875.
Javne dražbe: Jov. Skrbicevo iz Police, 10. junija (L. Zaitina). — J. Berčonovo iz Brestice, 22.22. gld. 9. junija (L. Ljubljani). — Fr. Verbičovo iz Sate Vrhne, 13. junija (L. Vrhnika). — Franco Pucovo iz Oreh, 11. junija (L. Vipava). — Anton Hrovatovo iz Koveja, 6.50 gld., 12. junija (L. Vel. Lašice).

Edv. Zupan, c. kr. dež. računski oficijal, 38 l., na pljučnem pohabljenu. — J. Želaznikar, gostica, 23 l., Ana Grčar, cigararica, 40 l., obe na stisli. — Konrad Zakrajšek, dete železnikovega delavca, 3 l., za krcem. — Neža Dominkova, cunjarica, 36 l., na starostnem opešnji. — Andrej Bečič, cunjar, 54 l., na starostnem opešnji. — Jan. Jagodič, pek, 34 l., na jetiki.

Evropa: Batord, Seiock iz Trsta. — Tiger iz Dunaja. — Pri Stonu: Eržen iz Lirije. — Kihm iz Lirije. — Ruzicka iz Warzadina. — Caglaric iz Trsta. — Fehlinger iz Darmstadt. — Fabiani, Juvancić, Bacher iz Trsta. — Fr. Maliet: Berger iz Dunaja. — Potocin iz Zidanege mosta. — Steuer iz Brna. — Wasserman, Polak, Adams, Puringer iz Dunaja.

Dunajska borza 4. junija.
(Zavirno telegrafirano poročilo.)
Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 70 gld. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . . 74 „ 45 „
1860 drž. posojilo . . . 112 „ 45 „
Akcie narodne banke . . . 960 „ 50 „
Kredite akcije . . . 230 „ 75 „
London . . . 111 „ 55 „
Napoli . . . 90 „ 50 „
C. k. cekini . . . 5 „ 26 1/2 „
Srebro . . . 102 „

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljeva se za meni izkazani večletni obisk, se uljudno priporočam i v bodočo svojim častitim gostom in odjemnikom z opominom, da tudi v poletnem času prodajam čvrsto in tečno meso in sicer gledé kakovosti po določenih cenah, ter bodem skrbel vedno za to, da gospode gostilničarje, ki mi izročajo oskrbovanje mesa, popolnem zadovoljim z ono sorto mesa, ki njihovej potrebi in rabi najbolj ustreza.

Karel Urbas,
mestjanski mesar.

(185—2)

Mesnica je pri mesarskem mostu v mestnem skladišču požarno-gasilnega orodja.

Skladišče dunajske tiskarske tovarne katuna.

Dovoljujemo si sledeči najceneji tovarniški cenik za sezono 1875 uljudno predložiti. Svoje izdelke razločujemo v dve vrste, ter smo porok za dobroto robe in zagotavljam, da se vsako naročilo tako točno izvrši, kakor bi si naročnik sam izbral. Na zahtevanje pošljemo na ogled obširni cenik. Priporočevaje najtopleje naše podvzetje, ostajamo in se znamenjamo s odličnim spoštovanjem

vodstvo prodajalnice.

(51—13)

Cenik.

Vatli, roba.	I. četr.	II. četr.	Roba na kose od 30 + 50 ali 54 vatlov.	I. četr.	II. četr.
Vlastni izdelek v perkalinu in platna za srajce, vatel po gold.	—25	—20	3/4 30 vatlovega platna od prediva, kos po gold.	8.—	7.—
Kosmonoški izdelki v perkalinu, kretonu in platnu za srajce, vatel po gold.	—30	—25	3/4 30 vatlov. pranega platna od creasa, kos po gold.	8.—	7.—
Neunkirchnerski izdelki batista in jaconeta, vatel po gold.	—30	—25	3/4 30 vatlov. pranega platna od creasa, kos po gold.	10.—	9.—
Francozki izdelki jaconeta in mouselina, vatel po gold.	—40	—35	3/4 50 vatlovega nizozemskega platna, kos po gold.	12.—	11.—
Giroflé-Girofla, najnovejša roba za plesno in letno obleko, vatel po gold.	—45	—40	3/4 50 vatlovega belšaškega platna, kos po gold.	16.—	15.—
Turški creton za spalne haljine najnovejšega kroja in vrste, vatel po gold.	—30	—	3/4 50 vatlov. irskega platna, kos po gold.	25.—	20.—
Percail za meblje vsake barve in dessin, vatel po gold.	—35	—30	3/4 rumburškega platna (samo May in Hofeld) 6 vrst, gld. 30—40—50—60—70 kos po 24 vatlov.		
Izbran francoski brilantin, vatel po gold.	—35	—30	Roba na tucate.		
Beli in gladki brilantin, vatel po gold.	—35	—30	Žepni robci za deca z slikami ali pisanimi okraji, tucat po gold.	1.—	85.—
Belo in ogledno tkanje za životke, vatel po gold.	—30	—25	Žepni robci za dekleta z pisanimi okraji ali obrobljeni, tucat po gold.	1. 5	95.—
Kosmonoška koža za damsko in otroško obleko, vatel po gold.	—45	—40	Žepni robci za gospé, od batista ali jaconeta z pisanimi okraji, tucat po gold.	1.60	1.30
Angleška platnena roba za domačo obleko, vatel po gold.	—30	—	Žepni robci za gospode, z pisanimi okraji ali obrobljeni, tucat po gold.	3.—	2.50
Beli chiffon, chirtin in domače platno, vatel po gold.	—25	—20	Rumburški platneni robci, tucat po gold.	3.—	2.—
Chiffon ali percail za srajce, vatel po gold.	—35	—30	Irski platneni robci, 5 vrst, gold. 4, 5, 6, 7, 8 tucat.		
Beli damastni gradl in beli ali rumeni nanking, vatel po gold.	—30	—25	Vlastni izdelki, robci od katuna za glavo, tucat po gold.	2.50	2.—
Brisače ročne od jaguarda ali damasta, vatel po gold.	—30	—25	Kosmonoški izdelki od katuna ali batista robci za glavo, tucat po gold.	3.80	3.20
Črni orlean, vatel po gold.	—50	—40	Foulard robci za glavo, tucat po gold.	3.50	3.—
Črni luster, vatel po gold.	—70	—60	Kosmonoški foulard žepni robci za gospode, tucat po gold.	4.—	3.—
Črni svileni lustrin, vatel po gold.	1.20	1.—	Vlastni izdelek, žepni robci za gospode, tucat po gold.	3.—	2.50
3/4 angl. rips za obleko ali dolmane, vatel po gold.	1.60	1.30	Platnene servijete od jaguarda, tucat po gold.	4.—	3.—
Roba za obleko, gladkih ali koženih barv, vatel po gold.	—40	—30	Platnene servijete od damasta, tucat po gold.	6.—	5.—
Posamezni predmeti robe.			Platnene brisače ročne od jaguarda, tucat po gold.	5.—	4.—
Rumburške platnene rjuhe brez šiva, 2 1/4 vatlov široke, 3 vatie dolge, kos po gold.	4.—	3.—	Platnene brisače ročne od damasta, tucat po gold.	7.—	6.—
Barvani mizni prti h kavi raznobarvani, kos po gold.	—80	—	Servijete za desert, bele ali pisane, v damastu, tucat po gold.	3.50	2.50
1 pokrivač od piqueta za deca, bele ali pisane barve, kos po gold.	1.30	1.10	Turške hagabug ročne brisače, tucat po gold.		
Ena garnitura pokrivač za postelje in piqueta barvanega, 2 kosa po gold.	6.—	5.—			
Mizni prti od platnenega damasta.					
3/4 10/4 21/4 18/4					
gold. 3, 3.50, 4.50, 6.50					
Čisto lanene			Garniture, bele ali barvane v jaguardu,	za 6 osob, 12 osob, 18 osob, 24 osob,	
				gl. 5, gl. 10, gl. 15, gl. 20.	
			Garniture, bele ali pisane v damastu,	za 6 osob, 12 osob, 18 osob, 24 osob,	
				gl. 6, gl. 12, gl. 18, gl. 24.	

Pošilja se proti povzetju, zaboji se plačajo, ter prosimo, da se na firmo in številko dobro pazi, da neprevarijo dugi nepovoljeni in krivični prodajalci.

Skladišče dunajske tiskarske tovarne katuna,

mesto, Ruprechtsplatz, št. 3, le št. 3,

zadaj za Ruprechtovo cerkvijo, naproti vhodu v zakristijo.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.